

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Po un an **40** coroane. — Pe șase luni **20** coroane. — Pe trei luni **10** coroane.
Ziarul spore Martia, Jola și Sâmbăta

Correspondențe

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori sefante se refuză. — Articlele nepublicate nu se înspălază..

Prețul inserțiunilor, după invocălă**Abonamentele și inserțiunile**

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări**Sărbători**

(x) Teatrul este privit ca școală de moravuri.

Pieselete teatrale pot să te cumpințească, să te facă mai bun, sau mai rău; dar dintr'însel n'ăi să înveță niciodată mestria de a guverna afacerile unui stat, din motivul simplu că arta dramatică este întărită de toate poezie, și nu este politică.

Venim la teatru de obicei cu dorul de-a căuta o distracție: să mai răsuflăm pușin, căteodată tocmai după luptele politice ale zilei, să dăm gândurilor altă direcție și nervilor alt fel de nutremțant.

Cu toate adevărările acesteia cunoscute, actorul român de pe stele munți de către a încercat să apără cu cel mai nevinovat repertoriu pe o scenă din Ardeal, avea să se miloească întărit la bunătățile de stăpâniri, mari și mărunte, pentru că în cele din urmă să adău mai adese, în loc de concesie, un răspuns încruntat:

— Nem lehet.

Pentru omul legii, meteahna actorului nu era mică, din contra, era mare cătoate zilele: întărit, limba în care avea să joace, a doua: vestea că el vine din „țară”, două puncte, care scoateau din sărite pe bunul patrioț și-l faceau să fie sărbă și să vada negre înaintea ochilor săi pădători.

Vântul răsboiu lui a maturat stările acesteia lugubre moștenite din tata în fiu, și a deschis artistului dramatic porțile largi să ne aducă piese de teatru jucate în românește.

Teatrul Național din București, în drumul său ardelenesc, a sosit în Sibiu.

Cu tală și cu mult drag am salutat puii de lei ai armatei, de toate armele, în mersul lor de biruință. Cu aceeași fală, cu același drag primim între noi pe falnicii ostășii ai Teatrului Național, cori vin de azi încolo la ei acasă ori unde se ivesc într-o români.

Salutăm pe cei ce vin în mijlocul nostru sub auspiciile Consiliului dirigent și sub conducerea directorului general al teatrelor, a lui Ion Peretz, care ne aduce pe vestiuri actori Notăra și Petrescu, stăpini scenei române, pe mulți talentați sofi Zaharia și Olimpia Bârsan, și pe ceilalți distinși artiști din garda Teatrului Național.

N-am avut nici odată norocul, până astăzi, să admirăm în Sibiu o trupă românească atât de mare, care să sub orcoarea unui ministru român de culte și întrucătuire publică.

Serile acestei săptămâni se vor pomeni totdeaua, în povestirile urmășilor noștri, ca sărbători de preinoare sufletească.

In lumenă datătoare de viață a instituției naționale din dulcea noastră capitală, ne închinăm evlavio și lăudând pe Domnul preambror pe toți aceia, cari cu jertfe de sânge și avâri au sfârmătat piedicile îngredințării în propriașirea neamului nostru de pe aceste locuri.

A sosit vremea să ne spălăm de jale, Lacrimile d'acum sănt ale mulțumirii. Căci azum, în plină libertate, graful sănătății, co-moara cea mai scumpă a românilor scos din sclavie.

Solile bucureșteană, care vine plină de dur, fie bine venită.

Cătră ostășii noștri

Ordin de zi Nr. 25 din 2 Mai 1919

Ostășii ai armatei din Ardeal. — Manații de strigătele de durere ale fraților noștri ardeleni, cari erau schințiuți batjocoriti de luni de zile de trupe și bandele ungurești, văți revărsat cu un avânt fără seamă din Munții Apuseni ai Transilvaniei spre câmpia Tisei, pe care ați atins-o după 15 zile de sfârșit ursaș, gonind pe potrivnic pe târmul apus.

Mântuirea, măngâierea și liniștea ce ați dus fraților noștri ardeleni, precum și siguranța vieții, cinstie și avutului intregii populații din regiunile călăzite de voi, este ca mai prețioasă răspălată sufletească pentru toate greutățile, prin care ați trecut.

Falnicile Diviziei românești, prin realizarea acestui strălucit fapt de arme, au făcut dovedă încă odată lumii întregi de strălucitele virtuți ostășești și admirabilul spirit de disciplină, de care este animat ostășul român.

Mândru de a fi comandant într'o întreprindere pe căt de grea, pe atât de marcată prin rezultatele ei, vă mulțuiesc călduroas tuturor, de la mic la mare, pentru stăruința și bărbătia de care necurmat ați făcut dovedă și încheind vă zic:

Sănătate și voie bună, bravi ostășii ai armatei din Ardeal!

Comandantul trupelor din Transilvania:

General Mărdărescu.

Şeful de stat major:

General Panaiteșcu.**Sinodul Arhidiecezan**

Raport despre activitatea consistorului plenar Arhidiecezan:

Venerabili Sinod Arhidiecezan!

Infricoșatul răsboi, erupt în vara anului 1914, care a secerat sute de mii de vieți dintre credincioșii bisericii noastre și a adus asupra noastră, asupra bisericilor, asupra școalor noastre furia persecuțiunilor manifestate cu atâta necurajare, acest răsboi s'a slăbit către finea anului 1918. S'au descompus, s'au dărăpănat sub neputința lor stări și împărăți, și între acestea și monarhia Austro-Ungară, sub a cărei stăpânire am stat sute de ani, și a răsărit și pentru noi ziuă libertății.

La 18 Noemvrie (1 Decembrie) 1918, s'a înținut în Alba-Iulia memorabile adunare națională, la care președintele Consistorului, vicarul Dr. Eusebiu Roșca, a fost invitat a participa personal, iar din partea Consistorului s'a trimis ca delegat asesorul Lazar Triteanu. Biserica noastră a luat apoi parte la toate manifestațiunile de bucurie ale neamului, succedate în urma decretării uniunii tuturor Românilor într-un stat național, România mare.

La 11/24 Decembrie 1918 și-a făcut intrarea în Sibiu armata română sub conducerea distinsului general Traian Moșoiu, comandantul trupelor din Transilvania, și la recepțiunea din 14/27 Decembrie 1918 biserica noastră și-a manifestat devotamentul sub conducerea vicarului prin o deputație numeroasă din cler și mireni.

La 19 Decembrie 1918 (1 Ianuarie 1919) cu ocazia unei trezorerii prin Sibiu a generalului francez Berthelot, unul dintre cei mai devotați apărători ai intereselor neamului nostru, deosemenea sub conducerea vicarului, tot prin o deputație numeroasă din cler și mireni s'a dat expresiune recunoașterii noastre pentru puternicul sprijin al Franței la realizarea idealului nostru național, și în special pentru devotamentul dovedit de ilustrul general.

Zi de elevație sufletească a fost cu deosebire ziua de 26 Martie (8 Aprilie) 1919, în care zi Alteța Sa Regală, principala de coroană Carol și-a făcut intrarea în Sibiu.

In biserică catedrală s'a oficiat Doxologia cu mare prin pontificare Preașinției Sale Dr. Miron Cristea, episcopul eparhiei Caransebeșului, cu asistență numeroasă.

La recepțiunea din aceeași zi, sub conducerea Preașinției Sale, prin o deputație numeroasă din cler și mireni, s'a dat expresiune omagiilor de loialitate a

bisericii noastre față de Maiestatea Sa Rege Ferdinand, Alteța Sa Regală și augusta casă domnitoare, cerându-i preșantul sprinj și scut.

Sântem deci acum sub stăpânirea gloriosului rege al României întregite Maiestatea Sa Ferdinand, și al guvernului Lui, și au căzut de sine toate actele de priponire ale guvernului ungari.

Cu încredere în Dumnezeu, plini de nădejde pentru zile de bucurie și pe teren bisericesc, privim în viitor sub nou regim național.

Premînd acestea, despre momentele mai însemnate din sănătatea plenare ale anului 1918, și până azi, avem onoare a prezenta următorul

Raport:

Ariehipiscopul și metropolitul Vasile Mangra a răpusat la 1/14 Octombrie 1918.

In conformitate cu dispozițiunile cu prinse în S-ul 118 din Statul organic, după venirea în vacanță a scaunului arhiepiscopal, conducerea afacerilor bisericești a luat-o Consistorul arhieiceean împreună cu vicarul arhiepiscopal.

După intecarea răsboiului și după memorabilă adunare dela Alba-Iulia, spre finea anului 1918, fîșeau consistorial Ioan de Preda, reînstor din refugiar, și-a recopat postul; asemenea s-a reînstor și și-a recopat postul profesorul seminaria Ioan Otoiu, cărora, pentru timpul că au fost în refugiar, adecațe pe timpul de 1/4 an, au hîsăt adintrea dotațunea avută la refugiar. Asemenea s-au reînstor din refugiar, dar n'au mai reflectat la posturile lor fostul revizor școlar Dr. Onisifor Ghîibă și fostul referent extraordinar în senatul școlar Dr. Ioan Mateiu, cărora încă li s'a dat salarul avut pe timpul de 1/4 an.

In cursul anului au devenit vacante două mandate de deputați în sinodul arhieiceean, unul din cler prin renunțarea deputatului ales în cercul Brașovului Dr. Nicolae Regiman, și altul prin trecreea la cele vecinice a deputatului mirean din cercul Bran, Dr. Emil Dan.

Pentru alegera altor deputați în aceste cercuri, asemenea în cercul Zarandului de deputat mirean, devenit vacant prin chirotonirea întru diacon a deputatului Dr. Pavel Oprîri și a deputatului din cler din cercul Deva, devenit vacant prin renunțarea deputatului Nicolae Ivan, apoi a deputatului mirean din cercul Făgărașului, devenit vacant prin renunțarea deputatului Ioan Lapădat, s'a dispus alegeri nouă, și actele despre rezultatul alegerilor se înaintează prin rapoarte speciale.

Ayndin în vedere situația schimbăță și necesitatea arătoare de a îngriji mai cu temei de trebuințe sufletești ale credincioșilor nostri din părțile nordice ale arhieicezel, prin reprezentanța din 4 Februarie 1919, Nr. 20, s'întrevine la Consiliul Dirigent român, ca în Cluj, și până la înființarea unei episcopii, proiectată de mult, să se organizeze un Consistor, despre ce se face și raport special.

Cu finea anului 1918 biserica noastră a ajuns să administreze o nouă fundație spre scopuri de binefacere și culturale. Marele Mecenat Alexandru Lebu, răpusat la 29 Octombrie 1918 întragea sa avere de peste 1 milion coroane a testat-o spre scopuri de binefacere și culturale, încrezînd Consistorului arhieiceean administrația fundației.

La 8/21 Februarie a. c. a trecut la cele vesnice protopresbiterul tracătul Uni-

gorașului, Pavel Roșca, care cu zel și devotament a reprezentat interesele bisericii noastre ca protopresbiter timp de 31 de ani în acele părți nordice ale arhieicezel.

Protopresbiterul vacanță al Hunedoarei s'a intregit prin numirea protopresbiterului actual al tracătului Cetatea de peatră Andrei Ludu. Contra decisivului de numire întrînd recurs, actele s'au înaintat la Consistorul mitropolitan. Pentru protopresbiterialele vacante lila, Câmpeni și Coahila s'au pus la cală alegerile.

Sinoadele protopresbiterale în anul 1918 s'au fînt în ordine afară de tracătele: Bran, Mureș-Osorhei, Regin, Treișcau și Unguraș, unde din cauza stârșilor de răsboi nu s'au putut ține sinoadele protopresbiterale.

Ayndin în vedere necesitatea de a se asigura o dotațune mai corespunzătoare pe seama clerului, prin reprezentanța de dat 4 Martie 1919, Nr. 1759, s'a cerut delà Consiliul Dirigent român, ca și până când se va regula în calea legii dotațunea preotului, să se dea din partea statului preotului noastră delă sate salar lunar le 300, celor de orașe le 400, și protopopilor cu parohi le 500. Pentru funcționari consistoriali din centrul și pentru profesorii seminariali s'a cerut o sumă pașnică corespunzătoare.

Tot la acest loc amintim, că în urma întrevierii Consistorului cu datul 4 Martie 1919, Nr. 1759, Onoratul Consiliu Dirigent român resortul cultelor și al instrucției publice prin ordinul din 14/27 Martie a. c. Nr. 2506/919 a incuvîntat pe seama preotului noastră din arhieiceză un ajutor extraordinar în suma de cîte 600 coroane. Pentru grănică distribuire a acestui ajutor s'au lăsat disponibile cuvenite imediata.

Ne rugăm, ca acest raport să se ia la cunoștință.

Sibiul, din sănătatea plenară a Consistorului arhieiceean, ținută la 27 Martie 1919.

Dr. Eusebiu R. Roșca m. p.,

vicar arhiepiscopal.

Dr. Octavian Costea m. p.,
secretar consistorial.

Salutul Generalului Prezan Trupelor din Ardeal

Cu deosebită mulțime transmit trupelor salutul camadaresc al Domnului General Prezan, Șeful Statului major General al Armatei, ca rezultat al strălucitorului fapt de arme săvârșit de trupele din Ardeal.

Bunele așteptări din partea acestor ce au putut cănări sfărările noastre, trebuie să vă simțeți sufletul de mandrie și în același timp, să vă întărească pentru greutățile viitoare.

Comandanții trupelor din Transilvania:

General Mărdărescu.

Şeful de stat major:
General Panaiteșcu.

Marele Cuiartier General, către General Mărdărescu, Comandanțul Trupelor din Transilvania, Sibiu

Am urmărit cu o emoție crescândă, plină de bucurie, desfășurarea ofensivel și te felicit cu totă căldură inițiată de splendidul rezultat. Soun-le la loți, că avântul lor eroic a făcut admirarea tuturor. Să dovedăt încă odată, că virtuțile strămoșale ale neamului română renumite neșribibile în șopeșirile ostașilor noștri. Sănd mandru și ferici, că mă găsesc în mijlocul camarazilor mei în aceste momente îndîlăuoare.

General Prezan.

Teatrul Național

— Reprezentanțile în Sibiu —

(z) Duminică seara, în 6 Mai s'a deschis seria reprezentanților date în orașul nostru de trupa Teatrului Național din București.

Vă ramâne o seară în veci memorabilă. S'au jucat două piese: *Poemul Unirii* de Z. Bârsan, și *Apus de soare*, lucrarea neuitătoare Delavrancea.

Actorul și scriitorul nostru, din Bârsan, în *Poemul Unirii* zugrăvește în cuvinte pline de farmec realizarea visului de unitate a românilor. Sânt patrii noștri: Transilvania, Bacovina, Basarabia și Macedonia. Trei aleargă fericiți la sinul mamel, la România veche, pe a patra pe Macedonia o mânăce cu dușoje, că trebuie să-i via rândul și el...

Poemul, care cuprinde tablouri admirabile, s'a reprezentat cu adevărată artă de dna Olympia Bârsan, din Constantinescu (dorobanțul) și celealte persoane. Toți artiștii, împreună cu autorul, au fost lung aplaudați și aclamați.

În *Apus de soare* am vizuat figura maiescăsoasă a lui Stefan cel Mare la sfârșitul vechiului secol. Poarte cu ostile să recucerescă Pocciaj. Înțeleptul și bătrânum Domn, că să împedescă uinerilelor unor boeri, cheamă sfântul Ieril, în scopul de a pun în tron pe Bogdan, fiul său. Păharul Ulea și amlicii său nu volesc pe Bogdan. Stefan, bolnav de o grea rană, îl întreagă și cu toate că doctorii îl rețin în pat, se ridică și cu spada în mână se arată în mijlocul poporului. Acolo pedepseste cu moarte pe Ulea, apoi se sfârșește în linistă în Gând că iubita sa Moldova are să înflorescă.

Sântul erou al istoriei moldovenesti a fost înfățișat prin figura și talentul viguros al lui, C. Nottara. Publicul a rămas cu total încantat de tot ce a vizuat și suzit.

In deosebi mare scena delă sfârșitul aceluiai al patrulea, când Stefan se stânge, a fost jucată de maestrul Nottara cu artă care a sugerat adânc înimile auditorilor.

Dintre celelalte personaje (peste 30) ale piesei amintim numele aristotel și ai artiștilor: M. Ignătescu (Maria Doamna), O. Bârsan (Oana), Petrescu (Mogilă), Atanasescu (Rareș), Barberian (Ulea), Duțăescu, Sâvulescu și Toneasa (doctorii), M. Bârsan (Tugulea).

Decoruri și costume splendide.

La finele piesei, după nesfârșite aplauze, să ridicăt de nou cortina, și pe scenă s'a arătat îl Andrei Bârsăeanu, ca în numele sibienilor să ofere nelințecuitorul mestru Nottara o coroană de lauri cu tricolorul nostru. La cuvinete de căldură simpatice ale dlui Andrei Bârsăeanu a răspuns sărbătoritor artist, mulțumind pentru iubirea cu care este primită trupa Teatrului Național, și aducând laude prea meritate dorobanțului român: Căci îl atem să-i mulțumește aceste zile de sărbători.

Aprobările entuziasante au acoperit cuvintele frumoase ale vorbulorui.

Luni se joacă: *Poemul Unirii* și *Trandafirii Roșii*, dramă în 3 acte de Z. Bârsan,

Marti: *Răzvan și Vidra*, drăma în 5 acte, de B. P. Hasdeu. (La ora 2 d. a.: *Apus de soare*).

Joi: *Răzvan și Vidra*. (Mercur seara pentru făgărașeni, două piese).

Vineri (ultima reprezentanță): *Trandafirii Roșii*, în două oră, începutul în ora 7 seara.

Cânele lor...

Clim în Neamul Românește:

O povestire caracteristică pe care o dau ziarele arătă că la Hâlmaj sinistrul fălări car au ocupat localitatea pentru a prăda, a batjocori și a da în felul acesta spălării maghiare de o mie de ani un sfârșit vrednic de trecutul ei, au păngărit biserică românească, l-au luat odăjidle și, îmbriicând cu patrâsfirul un câne, l-au dat drumul pe străzi, probabil în sunetele imnului bolsevier.

Nu ne miră. Fiecare popor are felul său de-a-si manifeste bacuria, de-a-să sărbători gloria și de-a da făgăduiri de ce și în stare să facă. Nu întâișă dată ungurii au oferit acest spectacol. Cine le putea interzice, odată ce erau săni, să repețe înaintea civilizației vecinalui al XX-lea, ceea ce se facea cu cinsiprezece sute de ani înainte?

Fapul de la Hâlmaj aduce înainte înșă atât. Vladica Sava Brancovici, Mitropolit al românilor din Ardeal, menit să suferă mucenicie

pentru credința lui ca și pentru neamul de care era legăt, trebuia să vîne une ori la masa stăpânumul său trăpesc, printul Ardealului, care era pe atunci Mihail Apafi.

Si acolo la masă ce glume se făceau pe seama episcopului valah, când prostia nemelosilor se închiază de vin, se poate închipui.

Odată, după ce au cercat să-l înfrapreze și să-l sporeze, i-ai adus un «copil» să-l boieze. Copilul, fără bine de bot că nu și-a tipă, era un cățel frumos infășat în scutice albe. Cuntenii se puseau să nu răda, așteptând clipă când se va păcăli popa românesc.

Vlăduț Sava însă și cunoștea oamenii. El ridică frumos până albă, desigură colțul doborțului și, întorcându-se către cel de față, spune numai asta:

— Este de-a dumneavoastră...

Așa și zis el atunci, așa zicem și noi acum, Ungurii din Hâlmaj au purtat pe stradă pro-priul lor popă.

N. Iorga.

Societatea

Orcotirea orfanilor din răsboi

Președinta consiliului central al marelui soțieștilor, principesa Olga M. Sturdza, trimite din Iași Preșefelul Sale Domnului Dr. Miron E. Cristea, președintelui de onoare al secției regiionale de dinconice de Carpați a acestei societăți următoare telegramă:

Reget din sașel, că nu am putut astăsta la adunarea de constituire a secției ardeleni a societății pentru orcotirea orfanilor din răsboi. Mulțumim pentru prețiosul sprijin, ce veți da orcotori. Vă doresc spor la lucruri, pentru a împărtășii Impreună acestă sfântă datorie națională.

Președinta: Olga M. Sturdza.

Luptele pentru deschidere

Comunicat oficial din 29 April 1919:

Frontul de Est: Nemic nou.

Frontul de Vest: Înaintarea trupelor noastre continua pe tot frontul. Înainte primind întâi rezistență cu îndărjire în regiunea mălistinoasă de la est de Solnok în lungul canalaui Hortobagy-ecstona. În seara de 28/IV capetele noastre de colonie au ajuns pe linia Muncaci, Csap malul stâng al Tisei până în apropiere de Tokai, Balzach Ujváros, Canalul Hortobagy-ecstona (Vest-Balkanidă). Vest Gyoma, Vest Csorva (Szarvas Oroszország). Lupte destul de serioase au fost la Bereségzás și canalul Hortobagy-ecstona.

Trofee: 465 prizonieri, 7 tunuri, 2 obuziere de 100 mm, 26 mitraliere, 1250 arme, 250 baloane și mari cantități de materiale și munitioni.

Pierderi: Morți: Locot, Tanu Dumitru, Sublocot, Dadose și 21 soldați; Răniți: Major Raneti Stefan, Căpitan Radulescu, Locot, Coposescu, Sublocot, Cădina Ignat și Clochia și 37 soldați.

Comunicat oficial din 30 April 1919:

Frontul de Est: Bandele bolsevici au trecut prin surprindere Nistru și au ocupat 3 pînăte de grăniceri în sectorul Manaki. În ziua de 29/IV – 1919 bandele au fost săvârșite peste Nistru de trupele române. Pe restul frontului schimbă răzători.

Frontul de Vest: Patrulele noastre de călărie care operauzează la Nord de linia Tap (Csap) Muncaci (Munkacs) au lăsat contactul cu patrulele ceho-slovaco-din regiunea Unghar. Să ocupă Tisa-Rakamaz și Tisa Lok. În ziua de 29/IV defasamente General Tisza și Colonel Botea au făcut rezistență pe care înimicul a pus-o timp de 2 zile în lungul canalaui Hortobagy (Karcag) și Sălasu Not (Kis-Ujsalas).

Trofee: 393 ofițeri, 4320 soldați, 3 tunuri de 30 mm, 16 obuziere de 100 mm, numeros armament și material.

Pierderi: Răniți: Căpitan Popescu Dumitru și 10 soldați.

Comunicat oficial din 1 Mai 1919:

Frontul de est: Bande de bolsevici au trecut Nistru în sectorul Palanca. După o scurta luptă trupele noastre le-au aruncat înapoi.

Frontul de vest: La aripa dreaptă trupele noastre au atins obiectivele; unitățile dela centrul au trecut prin luptă canalaui Hortobagy Bödi-meny. În acest secior luptă în curs la

Csege pe Tisa. La aripa noastră stângă s'a ocupat prin luptă Sân Micăluș Turc, (Török Sz. Miklos) Tisa Födvár (pe Tisa) Zonta (Szente) și Hodmező Vasarhei (Hodmező Vá-sárhegy).

Trofee: Său mai capturat 4 obuziere de 100 mm.

Comunicat oficial din 2 Mai 1919:

Frontul de est: În cursul noaptei de 28/29 April bandă bolsevistică au atacat postul de acoperirea jora de mijloc; după o scurta luptă bandele au fost aruncate peste Nistru.

Frontul de vest: La ambele aripi toate obiectivele au fost atinse. Trupele curăță locurile de ultimele cuiburi de rezistență organizate de înimic la centru. Său nes de goană înamicul care rezista la salasul Tisei (Tiszasziget), în curând trupele noastre vor ajunge peste tot pe Tisa.

Marcile Cartier General.

Stirile zilei

In urma sfintei sărbători Macenicii George, numărul cel mai apropiat al zilelor noastre apără Vineri pe opt pagini.

Darea în judecata a celor vinovați de crimelor răsboiu. Articolele prezentele conferenței de pace relativ la responsabilități cuprinde următoarele:

Puterele aliante și asociate ridică acuzarea publică contra lui Wilhelm al II-lea de Hohenzollern (Germania) nu pentru vre-o crimă prevăzută în legile penale, ci pentru o făsări suprême adusă moralei internaționale și caracterului sfânt al tratatelor.

Un tribunal special se va constitui care să judece pe acuzat asigurării și garanții esențiale ale dreptului de apărare.

Acest tribunal va fi alcătuit din judecători numiți de următoarele cinci puteri: Statele-Unite, Marea Britanie, Franța, Italia și Japonia.

Triunalul va judeca dincolo de considerații inspirate de cele mai înalte principii de politică aplicabilă între națiuni având grijă să respecte obligațiile solemne și angajamentele internaționale precum și moralea internațională. El va avea și asigurare executarea pedepselor ce o va aplica.

Puterele aliante și asociate vor trimite guvernatorii lorădenz sau adresă rugăndu-l să exerceze deputații spre el judecător.

Guvernul german va trebui să extrădeze puterii care vor cere pe or se persoana acuzației de căi să vărsări vreun fapt contrar legilor răsboiu, fie că aceste persoane vor fi desemnate cu numele, sau cu gradul, sau funcția pe care le ocupă.

A nins și la 1 Mai. Ninsoarea dela Paști s'a continuat în ziua de 1 Mai. Deminești și luna începutul cu o ploaie rece, care după amiază a trecut în ninsoare deasă. Urmele de zapada s'au vizuți și s'a două zile în oraș. Pe deasuri se mai văd și astăzi.

Asasinaț. Unul dintre cei mai valoroși bărbați ai Bihorului, Dr. Ion Ciordas din Belu, a fost omorât mislește de bandele săciute înainte de trecerea trupelor noastre peste linie. Moartea lui înainte alipirea Bihorului către jara salvătoare.

Preteleșii români. Profesorii cehi, dñi Dr. Ioan Urbán Barnák și fiul său, se află în București, unde vor linea la Ateneu o conferință așteptată cu mult interes.

Anunț. Resorțul de culte și instrucție publică aduce la cunoștință invățătorilor, că s'au numiți revisori școlari pentru toate județele suspuze autoritățile Consiliului Dirigent. Noi revizori își vor ocupa posturile pe ziua de 1 Mai 1919. Se întră în deci învățătorimile ca în toate aferentele ei, pînă la desfășurarea instrucției, și se numă adresează de-a dreptul aici, că revizorilor școlare jubileie, prin care nevoile lor vor primi resolvare mai grăbitnică. — p. Șeful Rezortului: Dr. O. Ohiba, m. p., Secretar General.

Din Gazeta Oficială. În execuția Decretului Nr. IV privitor la înființarea Contenciosului administrativ, Consiliul Dirigent a numit cu titlu provizoriu de prim-președinte al Contenciosului pe dr. Octavian Rusu, avocat în

Sibiu, de președinte pe dr. Dumitru Pop, avocat în Mediaș, iar de consilieri pe dr. Andrei Micu, Jurisconsultul Judecătuii Făgăraș, dr. George Popescu, avocat în Turda, dr. Daniel Henrich, dr. Ioan Fruma și dr. Eugen Pop, avocat în Sibiu. Hans Schöpp, subprefectul judecătuii Bistrița-Năsăud, Vasile lanza subprefectul judecătuii Hunedoara, Octavian Lelean, prim-notar al judecătuii Slănicu, Emile Pop, director de finanțe în Turda, Dej, Dr. George Ciuta, Director de finanțe în Turda și Valeriu Tabacar, director de finanțe în Sibiu.

Intregule Contenciosului administrativ cu membri din Banat și Timișoara românești ale Unariei se va face mai târziu.

Limba oficială. Biroul Presei comunică: La Tribunalul din Cluj unde atâta judecătuii nedreptă au trimis la pușcărie pe frajii noștri, la 23 April 1919 a rezinut prima dată *limba românească* ca limbă oficială, la sedințe participând judecători români și procuror român. Președintele *Neslos* înainte de a intra în desbatere a declarat în mod solemn că tribunalul va munci impartial și justiția românească nu va cunoaște deosebire de nație și credință. Sentințele au fost aduse în numele legii.

Informații. Pretorul Diviziei I-a Vârși, în sedințele de la 9 și 11 April a. c. a, condamnat pe individuali mai jos notați, pentru difuzeare abateri, după cum urmează:

1. Tălchi Miklós din Sub-Cetate, la 3 lunii închisoare, pentru că a contravenit Ordonanței Nr. 25 a C. T. T., prin faptul că a răspândit sări falșe despărțite armata română.

2. Pîsă Vilmos din Sibiu, la 1 lună închisoare, pentru că a călărit cu un bilet de liberă circulație, fals.

† Preoteasa Aneta Iancu n. Robotică. Ni se scrie: O nesupus de Jainică înmormântare s'a săvârșit Sâmbătă în 26 April n. în comuna Poiana din tractul protopopiesc. al Oeugofu. La ora 3 p. m. a fost aşezată spre vesnic odihnă în silnic înmormântul răposat preoteasă Aneta Iancu n. Robotică, într-o soție a greu cercutului preot Ioan Iancu. La înmormântare au luat parte numeroși înțelepcitori din jur, precum și popor mult. Preotul N. Todea, în cuvinte pline de jale, a parentat pe răposată.

În jurul sârbelui plângă neconsolatul soț, părintele Ioan Iancu, cu fiul său Aurel, rămas oră de mama, și alături ruini.

Preoteasa Iancu moare în floarea etăji, la vîrstă de 30 ani, după o viață conjugală de abia 13 ani. La această festivitate funebrală au participat preoții din imprejurime. Pe părțile rămasă văduvă, Ioan Iancu, Dumnezeu să-l mănușe și să poarte viaușă în carile sale, dându-i ajutor și putere spre a putea străbate de aci încolo singur în calea vieții, ear pe răposată preoteasă, Aneta Iancu, Dumnezeu să o odihnească cu drepti să și astăzi.

† Stîrzi ziaristică. Tribuna Poporului din Oradea mare fusese înmormântată în 10 Martie a. c. din partea cărmurilor teroare bolsevice. Cu ziua de 27 April 1919 ziarul orădean, *restingă* în fara ungurească, a invitat în sala românească Lărgindu-se hotările României, organul bilboare apără acum sub numele de *Tribuna*, ca organ poporul politic al partidului național. Redactor: Gh. Tulbure. Abonamentul 20 cor. pe an.

Tipografie și Librerie în Sălășie. Am onoare să vă aduce la cunoștință că am deschis în comuna Sălășie (jud. Sibiu) o tipografie și librerie românească, unde se primește spre imprejurare tot felul de tipărituri ca: registre, broșuri, extrase de bozete, necrologie, bilete de vizită, de logodne, de cununii, invitații, capuri de scrisori, plicuri comerciale cu firme; cu un cuvânt toate lucrările ce se jin de tipografie și litografie.

Libraria de asemenea și assortită cu toate rechiziții necesare cancelarilor și scolilor. Bogătă alegorie în hărți și diferențe cartoane. Plicuri de toate mărimele.

Cărți literare și didactice din cei mai renumiți autori și neamuri românești. Traduceri bine îngrădită din căi mai renomate scriitori universali. Literatură aleasă pentru copii și tinerețe. Cărți bisericesti și de rugăciuni. Icoane și tablouri artistice. Depozit cu toate articolele ce se jin de librărie.

Rogăndu-Vă pentru binevoitorul sprijin și totodată pentru lăstresă astăzi în cercul larg al cunoștințelor D-Voastre, semnează: Cu deosebită stima: Libraria și Tipografia Săteanului, El. Măgureanu.

Avis. Primul: Constituirea comercianților români săcăbuți azi în 30 Aprilie a.c. Sibiul în sala Muzeului Asociației, din diferite centre comerciale din Bănat, Transilvania și România veche, su luat hotărârea pentru convocarea unui mare congres al tuturor comercianților din România Mare, pentru a pune baze unei solidarități a comunității române, spre a ne putea apăra față de concurența străină.

Rugăm deci pe toți comercianții români să prezintă la ziua care se va fiica pentru congres, Comisia de organizare a comercianților români.

Sociația Nastră. 1850—1916 «Zona culturală, de la Târgu Trîmpă, prototip, asesor consistorial». Prețul 6 corone (4 Lei). Sibiu, tip. arhitect, 1919. Un volum de 164 pagine.

Despre găsirea de răsăbi ale României. Zilele acu adusă găsire, după o foarte parisană, că România are cea desăgălbire de răsăbi zase multideci și găsește opt milioane de lei.

Direcția generală a statisticării statului roman anunță însă, că cifra nu este exactă. În realitate pagubele suferite de stat, de instituțiile publice și de particulari, sunt cu mult mai mari ca suma arătată mai sus.

Sedințele Sinodului arhidiecezan

Sedința II-a

Președinte: Dr. Eusebiu R. Roșca,
arhidiecidru vicar-arhiepiscop.

Matei Voileanu,
notar.

Sedința se deschide la 4 ore după amiază.
Se citeste protocolul sedinței I. dela 14/27

Aprilie și Se autentifică.
Se prezintă esibiltele.

1. Raportul consistorial din 15 Aprilie, 1919 Nr. 3153, cu care se înaintează actele electorale de deputați sinodali în cercurile Brașov, Brani, Deva și Făgăraș. — Se da comisiunile verificătoare.

2. Raportul consistorial din 15 April 1919 Nr. 2250 în afacerea cu desideratelor bisericilor față cu nou stat român, — Se da comisiunile organizaționale.

3. Raportul consistorial din 3 April 1919 Nr. 3152, cu care se înaintează bugetul fondurilor și fundațiilor arhidiecezane de pe anul 1920 — Se da comisiunile finanțare.

Se prezintă cererile de concediu:

a) De la deputatul Dr. Ioan Ioanoviciu pentru concediu de 4 zile din cauza sănătății,

b) De la deputatul Dr. Romul Căndeș, pe întreagă durată sesiunii din cauza ofițierului,

c) De la deputatul Dr. Silviu Moldovanu, pe întreagă durată sesiunii din cauza de boală,

d) De la deputatul Gheorghiu Chelariu, pe durata sesiunii întregi din cauza sanitarie,

e) De la deputatul Nicolae Sulicea pe întreagă durată sesiunii din cauza de boală. — Concediile cerute se dau.

La propunerea deputatului Dr. Nicolae Balan, aprinținită în sensul regulamentului și decretă de urgență. — Pentru studierea chestrușii scolare în legătură cu săa numită «zonă culturală» se instituește o comisie specială, din care fac parte următorii membri ai sinodului: Dr. Vasile Safu, Vasile Dumă, Iovian Mureșanu, Dr. Aurel Vlad, Dr. Valeriu Moldovanu, Dr. Ioan Papp, Dr. George Dubleg, Dr. Pavel Roșca și Dr. Nicolae Balan.

Urmează la ordinea zilei comisia organizațională. Raportul acela de deputatul Dr. Aurel Vlad referindu-l raportul cons. 27 Martie a.c. Nr. 2469, în afacerea cu renunțarea vicariatului arhiepiscop Dr. Ilarion Pușcariu din postul de vicariat și instituirea de vicariat a Arhiepiscopului Dr. Eusebiu Roșca, director seminarial.

Presidentul vicar Dr. Eusebiu Roșca declarând că precum nu s'a ingăzduit în afacerea aceasta în consistor, aşa nu voiște și se îngăzdui nici în sinod, se retrage dela presidu. Declarația este următoarea:

Redactor responsabil: Matei Voileanu.

Preavenerat Sinod!

La cererea I. P. C. Sale Dlu arhiepiscopat vîcării arhiepiscop emerit, Dr. Ilarion Pușcariu-mă-am făcut evident declarația în actul prezentat și precum la deliberarea acestei cereri la Consistoriu nu mă ingăzdui, aşa nu mă ingăzdui nici aici, și astfel de coducere debateră asupra acestei afaceri mă retrag.

Sibiu, 15/28 Aprilie 1919.

Dr. Eusebiu R. Roșca
vicar arhiepiscop.

In urma acesteia la propunerea deputatului Dr. Aurel Vlad ca provocarea la dreptul suveran al sinodului, de-a-si alege el pe president, cind nu este nici arhiepiscopul nici vicariatul arhiepiscopal în sinod, și în conformitate și cu un concurs sinodal din 1876 Nr. 126 cind a un asemenea cas analog, s-a enunțat alegerea unui președinte dintr-un membru sinodului, propus și sinodul alege de președinte arhiepiscop pentru acest cas concret pe deputatul Dr. Vasile Safu.

Deputatul Dr. Vasile Safu, ocupând scaunul presidial să devină un reprezentantul adăpostit Preasfințitului Sinod Episcopesc din partea bisericii congressului preoțesc, în care având în vedere amestecul și ingrijorarea fostului guvern ungar în alegerie de deputați la sinodul arhidiecezan și în cele la congresul național bisericesc, rongă Sinodul arhiepiscop să lăsă pregeții măsurile de lipsă, ca să se facă alegeri noui pentru sinodurile eparciale și pentru congresul național bisericesc.

Pe baza acelei acelui, cu ale cărei prumeri se identifică, declară, că atitudinea membrilor acelui biroiu (deputați sinodali Dr. Vasile Safu și Dr. Nicolae Balan) făță de acest sinod arhidiecezan o fac pendientă dela hotărârea Preasfințitului Sinod Episcopesc.

După acestea se dă cuvântul raportorului comisiunii organizatoare în sfârșirea dela ordină zilei, anume schimbarea în vicariat.

„INSOTIREA DE CREDIT“, Daneș (Târnava-mare).

Activă	Contul Bilanț cu 31 Decembrie 1918	Pasivă
Cassa în numărător	1,976,86	K f
Imprumut de rasboi	2,100—	
Acții la bănci	200—	
Imprumuturi	2,008—	
Cumpără	300—	
Depuneri la bănci	73,435,14	
	98,020—	

Debit	Contul Profit și Perdere	Credit
Interese după depuneri	2,067,75	K f
Dare:		
direcță și aruncuri	888,24	Interese dela împrumuturi
10% după inter. de dep. 207,78	1,096,02	3,021,56
Ajutor bisericesc	220—	Proviziuni
Remunerări	240—	1,369,55
Chirie	50—	Interese după depuneri la bănci
Spese de administrație	245,05	1,250,03
Spese (arăndă)	1,023,68	Venite dela cumpără
Porto postal	35,09	467,10
Venit curat	539,25	Dividendă
	6,116,84	8—
		6,116,84

Daneș, la 31 Decembrie 1918.

Pompliu E. Constantin m. p.,

Ivan Bendorfean m. p.,

DIRECTIUNEA:

Zaharie Medrea m. p., prez. Ioan Tilicea Nr. 37 m. p., v.-pres. Ioan Langa m. p.
Zaharie Cristea Nr. 51 m. p. Ioan Cristea m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere examinând conturile prezente le a aflat în regulă și în consonanță cu registrele.

Daneș, la 12 Aprilie 1919.

Petru Dopp m. p., prez. Nicolae Bogolea m. p. Vasile Constantiniu m. p.
Erotelul Cristea m. p. Ioan Hudea Nr. 03 m. p. Ioan Dălbea m. p.

Cenzurat prin: Sublocot. V. Bucur.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Raportorul Dr. Aurel Vlad, după ce către acțul prin care vicariatul arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu a renunțat dela vicariat, și acțul prin care fostul arhiepiscop Vasile Mangra a primit acela renunțare, apoi acțul întrat la consistoriu supletiv, în care fostul vicariat Dr. Ilarion Pușcariu explică împrejurările între cari fiind renunțarea Domnului Dr. Ilarion Pușcariu condiționată, considerând mai deparț, că și această renunțare condiționată n'a fost emanată voinei libere, ci s'a făcut sub preștiunea mitropolitului impus.

In urma raportului consistoriului arhidiecean de sub Nr. 6706/1918 Plein, sinodul arhidiecezan constată, că postul de vicar arhiepiscopal de pe casă nu a fost, și nu e vacanță, aşa, încât Vasile Mangra nu a avut dreptul să denumescă în persoana arhiepiscopului Dr. Eusebiu Roșca alt vicar; în consecință sinodul arhidiecezan înlătu pe vicariat arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu să și recupeze postul.

Deputatul Dr. Ioan Fruma face observarea că în virtutea §. 118, din statutul organării arhiepiscopal are drept să numească vicar, deci sfârșirea nu apărje la competența sinodului arhidiecezan.

(Va urma).

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orogului. Plaja Hermann. Director: D-na M. Scholtess.

Luni și Marți: Mare piesă de senzație Arista cea neagră, în 4 acte. În rolul principal renumita artista Teresia Osusk și Theodor Loos. Începutul la ora: 7 și 9 seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevii.

Director: D-na Emilia Toth. Luni: Când doi se iubesc, piesă în 3 acte. Marți și Miercuri: Vulturul norocului, drăma în 4 acte, cu Mia May.

Începutul la ora: 7 și 9 seara.